

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม มีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ระเบียบวิธีวิจัย
2. ขอบเขตการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. แผนการวิจัย
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ซึ่งเป็นการวิจัยที่ผสมผสานวิธีการของวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน เพื่อนำเสนอผลการวิจัยด้วยตารางและพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ สันทนาการ การสังเกตพฤติกรรม และการทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มคน ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใช้แบบสำรวจ และแบบประเมินทักษะชีวิต ตามความเหมาะสมต่อสภาพการณ์ เพื่อตอบคำถามของการวิจัย จากนั้นนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาทักษะชีวิต

1. การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิต
2. สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับประวัติและความเชื่อ พิธีกรรมศาลหลักเมือง

มหาสารคาม

3. จัดทำแผนที่แหล่งเรียนรู้ชุมชน

ระยะที่ 2 วางแผนและจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตโดยใช้การจัดการความรู้

1. วิเคราะห์องค์ความรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตจากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างทีมงานในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ได้แก่ ทีมผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน คณะครู ภูมิปัญญาท้องถิ่นและผู้ปกครอง และกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน
3. ประชุมกลุ่ม เสวนาในการจัดการความรู้ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และระดมความคิด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการวางแผนการจัดฐานการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และทำปฏิทินการดำเนินงาน
4. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยการจัดการความรู้ ตามแผนการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิตตามหลักธรรมสัปปริสธรรม 7 และตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและจุดเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ประเมินทักษะชีวิตของนักเรียนตามสภาพจริง

ระยะที่ 3 สังเคราะห์กระบวนการเรียนรู้

1. สังเคราะห์กระบวนการเรียนรู้หลังจากได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกฐานการเรียนรู้
2. ประมวลกระบวนการหลังจากได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกฐานการเรียนรู้
3. จัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกฐานการเรียนรู้
4. สรุปและจัดระบบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำเอกสาร

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ นักเรียนชุมนุมวัฒนธรรม ที่เป็นนักเรียนคณะชั้นเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 ห่อง ป. 6/1 - ป. 6/8 โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 20 คน เป็นนักเรียน
 ที่สมัครใจเลือกเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมนุมวัฒนธรรม มีความสนใจในการเรียนรู้
 เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีของไทย

2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในชุมชนวัฒนธรรม

2.1 ผู้บริหารจำนวน 5 คน

2.2 ครูผู้ร่วมวิจัยจำนวน 2 คน

2.3 ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 20 คน

2.4 คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 6 คน

2.5 ภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 7 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้

2.5.1 ประชาชนท้องถิ่น ที่มีความรู้เรื่องประวัติการตั้งศาลหลักเมืองจังหวัด
 มหาสารคาม จำนวน 1 คน ได้แก่ นางทองเหลี่ยม เวียงแก้ว อายุ 86 ปี บ้านเลขที่ 488
 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2.5.2 บุคคลที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมความเชื่อศาลหลักเมืองมหาสารคาม
 จำนวน 1 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรชัย ศรีสารคาม ประธานสภาวัฒนธรรม จังหวัด
 มหาสารคาม บ้านเลขที่ 14 ซอย 32 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัด
 มหาสารคาม

2.5.3 ภูมิปัญญาด้านพิธีกรรมการบูชา บวงสรวงศาลหลักเมืองหลักเมือง
 จำนวน 2 คน ได้แก่

1) นายทองม้วน สิทธิจันทร์ บ้านเลขที่ 14 ถนนเทศบาลอาษา ตำบลตลาด
 อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2) นายรุ่งเรืองรัตน์ เทพหัสติน อายุ 32 ปี บ้านเลขที่ 35 ซอย 23
 ถนนมหาชัยคำริ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2.5.4 ภูมิปัญญาด้านการทำพานบายศรีบูชาศาลหลักเมืองมหาสารคาม
 จำนวน 2 คน ได้แก่

1) นายวัช สุไกรธิ อายุ 40 ปี บ้านเลขที่ 22 ซอย 3
 ถนนผดุงวิถี ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2) นางฉันทนิศา ลีลา อายุ 62 ปี บ้านเลขที่ 12 ซอย 3 ถนนจุฑางกูร
 ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2.5.5 ภูมิปัญญาด้านการร่ำถวายเจ้าพ่อหลักเมือง จำนวน 1 คน ได้แก่

1) นางสาวเสาวรัตน์ ทศตะ บ้านเลขที่ 15 ซอย 23 ถนนมหาชัยคำริ
ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

3. กรอบเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ผู้วิจัยได้ใช้กรอบเนื้อหา ดังนี้

3.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน
ศ 4.3 เข้าใจ ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยมีความรักความภูมิใจและ
ธำรงความเป็นไทย

3.2 การปลูกฝังทักษะชีวิตตามหลักสัปปุริสธรรม 7 และตามแนวปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง และจุดเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3 ความรู้เรื่องศาลหลักเมืองมหาสารคาม

3.4 การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมือง
มหาสารคาม ที่พัฒนาตามหลักสัปปุริสธรรม 7 และตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ
จุดเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการปลูกฝังทักษะชีวิต 4 ด้าน
ได้แก่ 1) ด้านการพึ่งตนเองและภาคภูมิใจในตนเอง 2) ด้านการตระหนักรู้ในตนเองเพื่อการ
รู้จักประมาณตน 3) ด้านการแสวงหาความรู้และการใช้ความรู้ในการทำงาน 4) ด้านการมี
ความสามัคคีและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

4. ระยะเวลาการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เริ่มตั้งแต่ เดือน
พฤษภาคม ถึง เดือนสิงหาคม 2554 รวมระยะเวลา 4 เดือน โดยจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต
ของนักเรียน ซึ่งแบ่งระยะเวลาเป็น 3 ช่วง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ในชั่วโมงชุมนุมวัฒนธรรม ทุกวันศุกร์ของแต่ละสัปดาห์ เวลา 1 ชั่วโมง

4.2 หลังเลิกเรียนวันละ 1 ชั่วโมง ของวันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี

4.3 วันเสาร์ เวลา 9.00 น. -14.00 น.

5. สถานที่ในการดำเนินการวิจัย

สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้สถานที่ในการดำเนินการวิจัย

ณ โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 1 และ ณ ศาลหลักเมืองมหาสารคาม ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

- 1.1.1 แบบสำรวจความต้องการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน
- 1.1.2 แบบประเมินทักษะชีวิตของนักเรียน
- 1.1.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ

1.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่

- 1.2.1 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตของนักเรียน
- 1.2.2 แบบสัมภาษณ์
- 1.2.3 แบบบันทึกการประชุมการสนทนากลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน คือ ชุด

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียดในการดำเนินการ

ดังนี้

1.1.1 การสร้างแบบสำรวจความต้องการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

การสร้างแบบสำรวจความต้องการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน มี

ขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารทฤษฎี แนวคิด กรอบแนวคิดการวิจัย งานวิจัยที่ข้อง

กับการสร้างแบบสำรวจ และ ศึกษารูปแบบการสำรวจความต้องการของ โชคชัย ภูมิศรีจันทร์ (2553 : 112-116) ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลงานวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการทำงาน ของนักเรียน โดยใช้การจัดการความรู้

2) ศึกษาหลักและวิธีการสร้างเครื่องมือแบบสำรวจความต้องการของ โชคชัย ภูมิศรีจันทร์ (2553 : 55-57) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสำรวจความต้องการ

3) กำหนดประเด็นเนื้อหาในการสำรวจให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

4) สร้างแบบสำรวจ ให้ครอบคลุมลักษณะที่ดีและเนื้อหาตามความต้องการที่สอดคล้องกับคำถามและวัตถุประสงค์การวิจัย

แบบสำรวจความต้องการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความต้องการของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะชีวิต ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามลำดับตามขั้นตอน นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพความต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากนักเรียน โดยจัดทำแบบสำรวจทั้งลักษณะปลายปิด (Close-ended Question) สำรวจความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม

ผู้วิจัยจัดทำแบบสำรวจทั้งลักษณะปลายปิด (Close-ended Question) ซึ่งเลือกตอบได้อย่างอิสระตามความเหมาะสม ลักษณะ ของเครื่องมือ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ เป็นแบบลักษณะเลือกตอบ (Check List) คือ

4.1) เพศ

4.2) อายุ

ตอนที่ 2 ความต้องการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม เป็นแบบเลือกตอบได้อย่างอิสระตามความต้องการ ได้เพียงคำตอบเดียว จำนวน 5 คำ

5) นำแบบสำรวจเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนลักษณะการใช้ภาษา

6) นำแบบสำรวจมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะตามอาจารย์ที่ปรึกษา

และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
ด้านภาษา ด้านวัตถุประสงค์ ประเมินผล ประกอบด้วย

6.1) นายสมชาย ศิริภาพ วุฒិการศึกษ (ค.ม.) บริหารการศึกษ
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม

6.2) คร.ภูษิต บุญทองเถิง วุฒิการศึกษ (ศษ.ค.) คุษฎีบัณฑิตสาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง ประธานสาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

6.3) นางกาญจนา พละไกร วุฒิการศึกษ (กศ.ม.) การวัดผล
ประเมินผล ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม

7) นำแบบสำรวจที่เสนอผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาความสอดคล้องของข้อ
คำถามกับวัตถุประสงค์ของการวัด (Index of Item Objective Congruence) หรือ IOC โดยใช้
สูตร (ไพศาล วรคำ, 2552 : 257) นำผลการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ชุดเดิม มาหา
ค่าเฉลี่ย โดยให้คะแนนความคิดเห็น ดังนี้

สอดคล้อง มีคะแนนเป็น + 1

ไม่แน่ใจ มีคะแนน 0

ไม่สอดคล้อง มีคะแนน - 1

8) นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง
ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC
ตั้งแต่ .60 ขึ้น ไป ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ .87

9) นำแบบสำรวจที่ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย
และผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.1.2 การสร้างแบบประเมินทักษะชีวิตของนักเรียน มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินศึกษาเอกสารและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ศึกษาวิธีการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบประเมิน
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต จากคู่มือแนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การ
ปฏิบัติ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553 : 114 – 121) และศึกษาจากชุดกิจกรรม
การเรียนรู้สู่มาตรฐาน กิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง (ทิศนา แคมมณี, 2550 :
133 – 137)

- 2) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิต
- 3) กำหนดรายการประเด็นของการประเมินแต่ละด้านและตามรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้
- 4) สร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพของแบบประเมินเป็น 5 ระดับ เป็นเกณฑ์การให้คะแนน โดยกำหนดให้ 5 ระดับคุณภาพ ดังนี้
 - 5 หมายถึง ดีมาก
 - 4 หมายถึง ดี
 - 3 หมายถึง ปานกลาง
 - 2 หมายถึง พอใช้
 - 1 หมายถึง ปรับปรุง
- 5) สร้างแบบประเมินฉบับร่างนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบแก้ไขและนำถึงความถูกต้องและเหมาะสมเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการตรวจสอบพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ พฤติกรรมหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แสดงถึงความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน ในแต่ละฐานการเรียนรู้ ประเมินพฤติกรรม 4 ด้าน คือ
 1. ด้านการพึ่งตนเองและภาคภูมิใจในตนเอง
 2. ด้านการตระหนักรู้และการประมาณตน
 3. ด้านการแสวงหาความรู้และการใช้ความรู้ในการทำงาน
 4. ด้านการมีความสามัคคีและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
- 6) นำแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 7) จัดพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

1.1.3 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม ตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากหนังสือของ บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 63- 65)

2) การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย พึงพอใจน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102-103)

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอกคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขความถูกต้อง หลังจากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องให้เหมาะสมก่อนที่จะนำไปใช้

4) เมื่อแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมแล้ว จึงจัดพิมพ์แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่สมบูรณ์สำหรับใช้ในการสอบถามต่อไป

1.2 การสร้างและการหาคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เชิงคุณภาพ

1.2.1 การสร้างแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นเครื่องมือในการบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาการสร้างแบบสังเกตที่ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Observation Form) (ไพศาล วรคำ. 2552 : 249) สำหรับประเมินพฤติกรรมในการวัดทักษะชีวิตของนักเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และศึกษาวิธีการวัดและประเมินผลด้านทักษะชีวิตจากเอกสาร (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553 : 99-100) และศึกษาจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้มาตรฐาน กิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง (ทีศนา เขมมณี. 2550 : 133 – 137) แล้วกำหนดประเด็นที่จะสังเกตตามขอบข่ายต่อไปนี้

- 1.1) ด้านการพึ่งตนเองและภาคภูมิใจในตนเอง
 - 1.2) ด้านการตระหนักรู้และการประมาณตน
 - 1.3) ด้านการแสวงหาความรู้และการใช้ความรู้ในการทำงาน
 - 1.4) ด้านการมีความสามัคคีและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
- 2) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตตามประเด็นที่กำหนด
- 3) เสนอแบบสังเกตพฤติกรรม ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ที่สร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะ

4) นำแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนไปปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้

1.2.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 28-30) เป็นการ สัมภาษณ์ที่ไม่จำเป็นต้องใช้คำถามเหมือนกันทั้งหมดกับผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกคน แต่ผู้สัมภาษณ์ใช้ เทคนิคและความสามารถเฉพาะตัวเพื่อให้ได้คำตอบจากผู้สัมภาษณ์ตามจุดหมายที่ตั้งไว้ ซึ่ง ผู้ให้สัมภาษณ์อาจให้คำตอบแสดงความรู้สึกหรือความเห็นออกมาโดยอิสระ ผู้สัมภาษณ์มี หน้าที่รับฟังและคอยดึงหรือควบคุมให้สู่ประเด็นที่ต้องการเท่านั้น การสร้างแบบสัมภาษณ์มี ขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดประเด็นที่ต้องการทราบตามองค์ประกอบของ โครงสร้าง การสัมภาษณ์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ เช่น ข้อมูลผู้ให้ สัมภาษณ์ เช่น ชื่อ-สกุล ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด

ส่วนที่ 2 บันทึกรายละเอียดส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น เพศ อายุ ศาสนา อาชีพ

ส่วนที่ 3 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ที่เป็นข้อคำถาม คำตอบที่ตรงกับความมุ่งหมายของการสัมภาษณ์และประเด็นสัมภาษณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ข้อมูลในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

- 3) สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างไปเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วตามข้อ 3 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุด เดิม ตรวจสอบความตรงของจุดประสงค์ที่ต้องการ
- 5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะมา ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 6) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เป็นฉบับจริง สำหรับใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ต่อไป

1.2.3 การสร้างแบบบันทึกการประชุม

แบบบันทึกการประชุมใช้สำหรับบันทึกการประชุมการสนทนาแบบ กระบวนการสุนทรียสนทนา ระหว่าง ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และผู้มีปัญหาท้องถิ่น เพื่อค้นหาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับวัฒนธรรม เพื่อนำไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรมโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างแบบบันทึกการประชุม มีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

- 1) ศึกษารูปแบบการบันทึกการประชุมจากเอกสารหนังสือระเบียบงานสารบรรณ
- 2) จัดทำรูปแบบการบันทึกการประชุม นำเสนอรูปแบบต่อผู้มีความรู้และประสบการณ์เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติมในการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับการใช้
- 3) ศึกษาวิธีการจดบันทึกการประชุมจากผู้อำนวยการ โรงเรียน และเลขานุการที่ประชุมโรงเรียน เพื่อนำหลักการ วิธีการสรุปความ , การบันทึก, ขั้นตอนการบันทึกไว้เป็นแนวปฏิบัติในการบันทึกการประชุมในสถานการณ์จริง
- 4) ฝึกทดลองการบันทึกการประชุมลงในแบบฟอร์มเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและหาแนวทางแก้ปัญหาของแบบฟอร์มและผู้บันทึก
- 5) นำแบบฟอร์มบันทึกการประชุมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้วไปบันทึกการประชุมกลุ่มในกิจกรรมในการวิจัย

1.2.4 การสร้างแบบบันทึกหลังการปฏิบัติงาน

แบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ (After Action Review) สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นการทบทวนวิธีการทำงานทั้งด้านความสำเร็จและปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและคงไว้ซึ่งวิธีการที่ดีอยู่แล้ว การสร้างแบบบันทึกหลังปฏิบัติงาน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1) ศึกษารูปแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ (After Action Review) จากคู่มือการดำเนินงาน โครงการเสริมสร้างคุณธรรมในสถานศึกษา ปีงบประมาณ 2554 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. 2554 : 42-43)
- 2) สร้างแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ (After Action Review) ให้ครอบคลุมเนื้อหากิจกรรม แล้วนำเสนอต่อคณะที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม

3) นำแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ (After Action Review) เสนอผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายพิจารณา เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์

4) นำแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ (After Action Review) ที่ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ไปใช้ในการดำเนินการวิจัย

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน เป็นการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละฐานการเรียนรู้ที่ได้จากการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิตและจากการประชุมร่วมกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ซึ่งใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายเป็นองค์รวมเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมและความสามารถของนักเรียน โดยบูรณาการหลักสูตรปฐมวัย 7 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจุดเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตร คู่มือ ตัวชี้วัด ทักษะชีวิต และแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้น จากเอกสารแนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553 : 39 - 82)

2.2 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศึกษากระบวนการทางปัญญา ศึกษาหลักสูตรปฐมวัย 7 ศึกษาแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 กำหนดเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ กำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2.4 ผู้วิจัยสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในแต่ละฐานการเรียนรู้ โดยศึกษาถึงองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ทิตินา แซมมณี, 2550 : 114-119) โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

2.4.1 จุดมุ่งหมาย

2.4.2 เนื้อหา

2.4.3 การดำเนินกิจกรรม

2.4.4 สื่อ/แหล่งเรียนรู้

2.4.5 การประเมินผล

2.5 นำแผนการจัดกิจกรรม เสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ชุคเดิม ตรวจสอบความถูกต้อง

2.6 นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัย 2 ท่าน โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเพื่อขอความอนุเคราะห์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 ใช้แบบสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาทักษะชีวิต โดยสำรวจจากผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครอง ดำเนินการศึกษาบริบทของท้องถิ่นและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลด้านการศึกษาดตามอรรถศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลการวางแผนการจัดกิจกรรมต่อไป

2.2 ใช้แบบประเมินทักษะชีวิตของนักเรียน เก็บข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละฐานการเรียนรู้ โดยประเมินตามสภาพจริง แล้วรวบรวมผลการประเมินแต่ละครั้งมาประมวลผลและสรุปผลเป็นภาพรวมทั้งตั้งแต่เริ่มพัฒนาทักษะชีวิตจนครบระยะเวลาในการวิจัย

2.3 เก็บรวบรวมความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะของนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม โดยเก็บข้อมูลหลังจากจัดกิจกรรมครบทุกกิจกรรมการเรียนรู้

3. เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม เรื่องเล่าเร้าพลัง การสกัดบทเรียน การสังเคราะห์แก่นความรู้

การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน การถอดบทเรียน การจัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

3.1 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เรื่องเกี่ยวกับประวัติและวัฒนธรรม ด้านความเชื่อเรื่องศาลหลักเมืองมหาสารคามจากปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้รู้ในชุมชน โดยใช้แบบ บันทึกรสนทนากลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเป็นแนวทางในการกำหนด กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล โดยผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ ครู จำนวน 2 คน ตัวแทนนักเรียนจำนวน 3 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 3 คน และพระภิกษุ จำนวน 1 รูป โดยใช้สถานที่ห้องประชุม โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึกปราชญ์ชาวบ้าน เรื่อง ศาลหลักเมืองมหาสารคาม เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์

3.3 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจากการบันทึกภาพวิดีโอ ขณะปฏิบัติกิจกรรมแล้วบันทึกพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น พฤติกรรมด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมและกระบวนการกลุ่ม ดังนี้

3.3.1 เรื่องเล่าเร้าพลัง เป็นการถอดความรู้ฝังลึกโดยการมอบหมายให้ ผู้ที่มีผลงานดีหรือมีวิธีการทำงานที่ดี มีความรู้ มาเล่าให้คนอื่นๆ ฟังว่าทำอะไร คนเล่าจะต้องเล่าให้สนุก น่าฟัง เข้าใจ เล่าให้เห็นการปฏิบัติ เห็นบุคคล ตัวละครในเหตุการณ์ ใช้ภาษาเชิงปฏิบัติจริง เล่าสิ่งที่ตนเองทำจริงๆ กับมือ ไม่ปรุงแต่งใส่สีตีไข่ เล่าเหมือนเล่านิทานเด็กฟัง ซึ่งจัดกิจกรรมในทุกฐานการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะด้านการใช้ภาษาพูด ภาษากาย ในการสัมภาษณ์พูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างเป็นกัลยาณมิตรช่วยสร้างพลังให้นักเรียน ต้องการเรียนรู้เรื่องที่เรียน

3.3.2 การสกัดขุมความรู้ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงาน ประจำฐานการเรียนรู้เพื่อรวบรวมความรู้จากการร่วมกิจกรรมเรื่องเล่าเร้าพลัง เขียนประเด็น ความรู้ที่ได้รับ แต่ละคนจะได้ความรู้มากขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเรียน

3.3.3 การสังเคราะห์แก่นความรู้ นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการสกัด ขุมความรู้มาจัดหมวดหมู่ ของความรู้ โดยแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ ช่วยกันสรุปความรู้ นั้น อาจเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนก็ได้

3.3.4 การทบทวนหลังการปฏิบัติกิจกรรม เป็นการทบทวนกิจกรรม

ที่ปฏิบัติมา เพื่อสรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จุดเด่น จุดด้อย อุปสรรคปัญหาและหาทางปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไปโดยดำเนินการในทุกฐานการเรียนรู้

3.3.5 การถอดบทเรียน เป็นการสรุปความรู้ที่ได้เรียนรู้ทั้งหมดทุกฐานการเรียนรู้โดยนักเรียนนำความรู้ทั้งหมดมาเขียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด จัดทำหนังสือเล่มเล็ก ต่อยอดความรู้เป็นโครงการสาธารณะประโยชน์ หรือ โครงการธุรกิจ หรือจัดกิจกรรม สถานการณ์จริง

3.3.6 เวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยใช้รูปแบบการตรวจสอบแบบสามเส้า (Data Triangulation) ตรวจสอบข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือ ตรวจสอบแหล่งข้อมูลที่มาโดยตรวจสอบ แหล่งเวลา แหล่งบุคคล แหล่งสถานที่ โดยการให้บุคคลต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ผู้วิจัยทำการทบทวนข้อค้นพบ ทั้งด้านความแม่นยำ ความสมบูรณ์ ความเป็นธรรม และความน่าเชื่อถือ ในการวิเคราะห์ข้อมูล (สุภางค์ จันทวานิช, 2545 : 129-130)

ผู้วิจัยจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน โดยได้ดำเนินการวางแผนเพื่อกำหนด วัน เวลา วิธีการ เนื้อหา บุคคลกลุ่มเป้าหมายแล้วจัดทำเป็นปฏิทินเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดังตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงปฏิทินการปฏิบัติงาน การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม

ที่	วัน เดือน ปี	เนื้อหา	วิธีการ	เป้าหมาย
1	พฤษภาคม 2554	ขอหนังสือจาก มหาวิทยาลัย ในการขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล	มหาวิทยาลัยออก หนังสือขอความ ร่วมมือไปยัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	โรงเรียนหลัก เมือง มหาสารคาม ที่ทำการ ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญา ท้องถิ่น

ที่	วัน เดือน ปี	เนื้อหา	วิธีการ	เป้าหมาย
2	พฤษภาคม 2554	จัดทำปฏิทินการ ปฏิบัติงาน	เขียนกำหนดการ ทำงาน	แผนการ ดำเนินงาน
3	พฤษภาคม 2554	สัมภาษณ์เก็บข้อมูล เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ในชุมชนรอบโรงเรียน หลักเมืองมหาสารคาม	สนทนากลุ่มย่อย ร่วมกับภูมิปัญญา ท้องถิ่น	แผนที่แหล่ง เรียนรู้
4	พฤษภาคม 2554	1. วิเคราะห์ข้อมูล แหล่งเรียนรู้ 2. จำแนก จัดหมวดหมู่ ความรู้	สัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร สังเกตแบบมีส่วนร่วม	หัวข้อความรู้
5	พฤษภาคม 2554	จัดประชุมปราชญ์ ครู นักเรียนเตรียมความ พร้อมในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	จัดประชุมกลุ่มย่อย	- ฐานการเรียนรู้ - กิจกรรมการ เรียนรู้
6	พฤษภาคม 2554 – กรกฎาคม 2554	- วิเคราะห์หลักสูตร สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พุทธศักราช 2551 - ศึกษาทฤษฎี แนวคิด ในการจัดกิจกรรมการ พัฒนาทักษะชีวิต - ออกแบบการจัด กิจกรรม - จัดประสบการณ์ ให้กับนักเรียน	จัดประสบการณ์โดย ใช้แหล่งเรียนรู้ ศาลหลักเมือง และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 12 สัปดาห์	นักเรียนมี พัฒนาการทักษะ ชีวิตดีขึ้น

ที่	วัน เดือน ปี	เนื้อหา	วิธีการ	เป้าหมาย
7	กรกฎาคม 2554	ประเมินผลและ ประมวลผล	วิเคราะห์ข้อมูล	ได้กระบวนการ พัฒนาทักษะ ชีวิต

แผนการวิจัย

ตารางที่ 5 แสดงแผนการวิจัย การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม

ประเด็นการวิจัย	แหล่งข้อมูล (บุคคล เวลา สถานที่)	วิธีการรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล
<p>ระยะที่ 1</p> <p>1. การสำรวจสภาพ ปัญหาความต้องการในการ พัฒนาทักษะชีวิต</p> <p>2. สำรวจภูมิปัญญา ท้องถิ่นเกี่ยวกับประเพณี และความเชื่อ พิธีกรรม ศาลหลักเมือง มหาสารคาม</p> <p>3. จัดทำแผนที่ความรู้ ชุมชน</p>	<p>1. ผู้มีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา</p> <p>2. ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>3. นักเรียน</p> <p>4. ผู้ปกครอง (สำรวจชุมชนในเขต เทศบาล เดือน พฤษภาคม 2554)</p>	<p>1. การสัมภาษณ์</p> <p>2. การศึกษาเอกสาร</p> <p>3. สำรวจความ ต้องการจัดการเรียนรู้</p> <p>3. การประชุมสนทนา กลุ่มย่อย</p>	<p>1. การวิเคราะห์ ข้อมูล</p> <p>2. การ พรรณนา</p> <p>3. การสร้าง ข้อสรุป</p>

ประเด็นการวิจัย	แหล่งข้อมูล (บุคคล เวลา สถานที่)	วิธีการรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล
ระยะที่ 2 1. วิเคราะห์องค์ความรู้ 2. วางแผน ออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ 3. จัดกิจกรรมการพัฒนา ทักษะชีวิตเป็นฐานการ เรียนรู้ โดยบูรณาการ การเรียนรู้ 4. ประเมินพฤติกรรม ทักษะชีวิตตามสภาพจริง	1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง 2. ครู 3. ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4. นักเรียน 5. ผู้ปกครอง (โรงเรียนหลักเมือง มหาสารคาม เดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม 2554)	1. การสัมภาษณ์ 2. การศึกษาเอกสาร 3. การสนทนากลุ่ม ย่อย 4. สังเกตแบบมีส่วนร่วม 5. บันทึกภาพวิดีโอ	1. การพรรณนา 2. การสร้าง ข้อเสนอ 3. การวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ข้อมูล
ระยะที่ 3 1. สังเคราะห์ กระบวนการเรียนรู้ 2. ประมวลกระบวนการ ที่เกิดจากการจัดกิจกรรม 3. จัดเวทียืนยันความ น่าเชื่อถือของข้อมูล 4. สรุปและจัดระบบ ข้อมูล จัดทำเอกสาร	1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง 2. ครู 3. ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4. นักเรียน 5. ผู้ปกครอง (โรงเรียนหลักเมือง มหาสารคาม เดือน สิงหาคม 2554)	1. การสัมภาษณ์ 2. การจัดเวทียืนยัน ข้อมูล 3. สังเกตแบบมีส่วนร่วม 4. บันทึกภาพวิดีโอ	1. การ พรรณนา 2. การสร้าง ข้อเสนอ 3. คำร้อยละ 4. ค่าเฉลี่ย 5. ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ และได้มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ของข้อมูลนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.1 นำข้อมูลมาจัดกลุ่มตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2 นำข้อมูลมาจัดแบ่งกลุ่มย่อยตามลักษณะของข้อมูลในแต่ละประเภท

1.3 การอ่านทบทวนข้อมูลที่ได้จัดระเบียบไว้อีกครั้งหนึ่งเพื่อคัดเลือกราย

ข้อความที่มีความหมายตรงประเด็นกับเรื่องที่ต้องการวิเคราะห์ พร้อมกับตั้งชื่อกำกับข้อความ

1.4 การแสดงข้อมูลนำข้อมูลย่อยกลุ่มต่างๆ ที่มีความหมายสัมพันธ์กัน

เข้ามารวมกันตามประเด็นหัวข้อการวิเคราะห์ เพื่อบรรยายเรื่องราวที่มีความหมาย เพื่อนำไปสู่คำตอบในการวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ระดับความต้องการ การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์วิเคราะห์ข้อมูลแบบแบ่งความต้องการเป็นคะแนนเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุดและสูงสุด ออกเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ความต้องการมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ความต้องการมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ความต้องการปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ความต้องการน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ความต้องการน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ทักษะชีวิตของนักเรียน ตามแบบประเมินทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ร้อยละ โดยใช้เกณฑ์วิเคราะห์ข้อมูลแบบแบ่งระดับการประเมินเป็นคะแนนเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุดและสูงสุด ออกเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีทักษะชีวิตมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีทักษะชีวิตมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีทักษะชีวิตปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีทักษะชีวิตน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีทักษะชีวิตน้อยที่สุด

2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์สรุปอุปนิสัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน โดยใช้สูตร (สุรเวท ทองนุ. 2550 : 123 -124)

1.1 ร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

Σ แทน ผลรวม

2. ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยหาดัชนีความสอดคล้อง IOC (ไพศาล วรรค้ำ. 2552 : 257)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

- เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
 R แทน เป็นคะแนนระดับความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินในแต่ละข้อ
 n แทน เป็นจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อนั้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY